

Valtuustoaloite naisten asumispalveluja tuottavien yksiköiden perustamiseksi

Tampereelle

Ehdotan, että Tampereen kaupunki perustaa Tampereelle kaksi asunnottomille naisille suunnattua asumisyksikköä: Naisten asumispäivystys- ja tukiasumisyksikön.

Naisten tukiasumisyksikkö tarjoaisi kodinomaista asumista ja laadukasta mielenterveys- ja päihdekuntoutusta nais erityisellä ja voimavaralähtöisellä työotteella. Se mahdollistaisi n. 2-24 kuukauden tukiasumisen – tavoitteena asiakkaan kuntoutuminen itsenäisempään asumiseen. Asumisyksikössä voitaisiin tarjota myös perheille sopivaa asumispalvelua. Perheiden asumispalvelujen puute tunnistetaan myös Tampereen kaupungin Erityisryhmien palveluasumisen palveluverkkosuunnitelmassa 2020-2030.

Naisille suunnattu asumispäivystysyksikkö tarjoaisi päihteetöntä ja päihteellistä asumispalvelua. Yhä useampia ja nuorempia naisia joutuu Tampereen asumispäivystys- ja tukiasumisyksikköön Tastaun. Heillä on erittäin suuri riski joutua seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan uhreiksi Tastun päihteellisellä puolella. Myös muissa, erityisesti päihteiden käytön sallivissa asumisyksiköissä naisilla on korostuneempi riski joutua väkivallan ja hyväksikäytön uhreiksi siitäkin huolimatta, että naisten turvallisuutta on pyritty lisäämään erilaisilla toimenpiteillä Tampereella sijaitsevilla asumispalveluilla. Tampereen ei kerta kaikkiaan tule ummistaa silmiään tältä epäkohdalta, jota myös kaupungin tarjoamat ja kilpailuttamat palvelut mahdollistavat.

Naisten asunnottomuuteen liittyy erityispiirteitä, joita ei huomioida tarpeeksi asumispalveluissa. Keskeisiä psykososiaalisia ongelmia ovat päihderiippuvuuden ja mielenterveysongelmien lisäksi erilaiset väkivaltakokemukset sekä vanhemmuuden rikkoutumiseen liittyvät kokemukset ja stigma. Omien rajojen tunnistaminen voi olla tavallista hankalampaa, mikä saattaa johtaa väkivallan ja traumatisoitumisen kierteeseen. Asiakkaiden kerrostuneet traumakokemukset edellyttävät työntekijäverkostolta osaamista erityisesti trauma-, väkivalta-, päihde- ja lapsiperhetyöstä. Myös esimerkiksi kokemusasiantuntijuudella on katsottu olevan keskeinen merkitys nais erityisessä asunnottomuustyössä NEA-hankkeen mukaan.

Traumaattisista kokemuksista toipuminen edellyttää turvallisuuden kokemusta. Monet päihdemaailmassa eläneet naiset ovat joutuneet piilottamaan naiseutensa ja elämään alisteisessa asemassa pärjätäkseen miesvaltaisissa piireissä. Asumisyksikkö, jossa on miehiä saattaa toimia esteenä traumojen turvalliseen käsittelyyn. Asumisyksiköiden miesvaltaisuus voi synnyttää naisissa vierauden ja ulkopuolisuuden kokemuksen, jolloin nainen saattaa jäädä alakynteen tärkeiden asioidensa kanssa. Fyysisen ja henkisen turvallisuuden takaamisen lisäksi on tärkeää huomioida leimatuksi tulemisen estäminen, sekä lasten tapaamisen mahdollistaminen turvallisesti. Vaikka lapset olisivat huostaanotettuja, aikuisella on edelleen usein myös vanhemman rooli. Vanhemmuutta pitäisi olla mahdollista vahvistaa sellaisella tasolla, johon aikuinen on sillä hetkellä valmis.

Ympäristöministeriön raportissa on arvioitu, että yhden pitkäaikaisasunnottoman asuttaminen säästää yhteiskunnallisia varoja vuositasolla noin 15 000 euroa. Ikosen pormestariohjelmaan on kirjattu tavoite pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi tällä valtuustokaudella. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumisyksiköistä on kuitenkin edelleen Tampereella pulaa. Esimerkiksi Tastu toimii jatkuvasti yli 100 %:n käyttöasteella. Tämä selittyy suurelta osin sillä, että Tampereella ei ole ainuttakaan päihteet sallivaa palveluasumisen tai tehostetun palveluasumisen yksikköä. Kun tehostetun tuen tarpeessa olevien päihdeongelmaisten asunnottomien palvelutarpeeseen ei vastata, asumispäivystyksen päihteellinen puoli ylikuormittuu.

Räätälöityjen asumispalvelujen riittämättömän määrän vuoksi asiakkaita joudutaan ohjaamaan heille vääränlaisiin asumispalveluihin, mikä saattaa pahimmillaan johtaa ongelmien syventymiseen. Esimerkiksi haastavasti käyttäytyviä ja kuntoutumishaluttomia asiakkaita joudutaan välillä ohjaamaan päihteettömiin tai retkahdukset salliviin asumisyksiköihin. Ei ole heidän etunsa mukaista tulla siirretyksi jatkuvasti paikasta toiseen. Myös motivoituneiden asiakkaiden kuntoutuminen hankaloituu, kun asumisyhteisöön sijoitetaan asiakkaita, jotka kuuluisivat toisenlaisten palvelujen piiriin. Tämä järjestely kuormittaa myös henkilöstöä ja koko asumispalvelujärjestelmää. Nais erityisen asunnottomuus- ja mielenterveystyön lisäksi tarvitaan siis myös muunlaisia räätälöityjä asumispalveluja, sillä nykyinen asumispalvelujärjestelmä on

Tampereella kestävässä tilassa.

Asumisyksiköiden alueellista sijoittamista suunniteltaessa tulisi huomioida alueellisen eriarvoistumisen ehkäisy kaupunkikehityksessä, sekä asiakkaiden tarkoituksenmukainen kuntoutuminen. Esimerkiksi päihteettömien ja päihteellisten asumisyksiköiden sijoittaminen toistensa välittömään läheisyyteen voivat horjuttaa em. tavoitteita. Sijainnissa tulee huomioida myös muut toipumisen kannalta olennaiset seikat, kuten julkisen liikenteen ja muiden keskeisten palvelujen hyvä saavutettavuus.

Esitänkin naisille suunnatun asumispäivystyksen ja naisten tukiasumisyksikön perustamista Tampereelle. Naisille suunnatuissa asumispalveluissa olisi miesvaltaisia asumispalveluja paremmat edellytykset ottaa nais erityiset palvelutarpeet huomioon. Naisille suunnatut asumispalvelut vähentäisivät suurella todennäköisyydellä asunnottomiin naisiin kohdistuvan väkivallan ja hyväksikäytön riskiä, minkä lisäksi ne lisäävät turvallisuuden kokemusta myös muilla kuntoutumisprosessia tukevilla osa-alueilla. Naisille suunnattu asumispäivystys ja tukiasuminen voisivat myös helpottaa irtaantumista haitallisista ja väkivaltaisista parisuhteista. Nämä seikat tukevat pyrkimystä aloittaa parempaan tähtäävä muutos naisasiakkaiden ja heidän lastensa elämässä. Tampereen tulee reagoida asiaan välittömästi, ja hyvinvointialueiden aloittaessa asian edistämistä on jatkettava Pirkanmaan laajuisesti.

Tampereella 4.5.2022

Saana Kuusipalo (sd)